

Balığa evet! Soykırıma hayır!

Türkiye'de balıkçılık şu an büyük tehlike altında ama hepimizin yapabileceği bir şeyler var. Çok geç olmadan, mevcut uygulamalarda değişiklik yapılması ve denetim eksikliklerinin giderilmesi şart. Önce ne durumdayız, bir bakalım istedik. Neler yapabileceğimize ve bazı çözüm önerilerine gelecek haftalarda değineceğim

1 Denizlerimizde dolaşan gür ve trollerin çoğu aslen avlanmak için uygun değil. Tekne boyları sonar ve radar sistemleri ve ağ mekanizmaları; okyanus ve açık denizlere göre hazırlanmış. Sırf araba kaldırılabilecek bir yolda turla giderseniz hem boşuna masraf eder hem de yola zarar olur ya; aynı hesap. Dolayısıyla bu tekneler - deniz florasını da bozuyor.

2 Yasak olmasına rağmen Marmara'da troller rahat rahat avlanmakta. Bunun sonucunda, balıklar, geçiş kapıları İstanbul ve Çanakkale Boğazları'nda telef oluyor. Denetim mekanizmaları yetersiz kaldığı, cezalar da fazla olmadığı için, pek çok kişi yasağı çiğnemekten çekinmiyor. Ben Saniyer'de, Adalar civarında, hatta Anadolu Hisarı'nda sabahın çok erken saatlerinde defalarca trol gördüm. Birçok web sitesinde de trollerin fotoğrafları bulunuyor, kullanıldıkları tarihler belgelenmiş; ancak ya hiç ceza uygulanmamış, ya da cüzi ve caydırıcı olmayan cezalar kesilmiş.

3 Balıkların belirli boyutun altında avlanmaları; yumurtlayamadan ve çoğalma fırsatı bulamadan ölmeleri anlamına geliyor. Örneğin lüfer için bu boy, 24 santim. Oysa gür ve trol avlannda bu hususu dikkate almaktasınız. El kadar fener balıkları, kalkanlar ve defne yaprakları yakalanıyor.

AĞLAR 120 YILDA YOK OLMUYOR

4 Ağlar av araçları ve silah gibi ruhsatlı ve plakalı olmalı. Pek çok balıkçı ağına parçalanana kadar kullanıyor. Çok kez sığ sularda kayalarla takılıp parçalanmış ağları bırakarak yollarına devam ediyor. Fakat ağlar 120 yıl boyunca doğada kalır ve karabasan gibi debe, balık yuvalarının üzerine çöker. Ayrıca ağların ucundaki kurşun da, bir süre sonra suyun içinde toksik hale geliyor. Adalar Belediyesi aylardır aşıla bu ağları temizlemeye çalışıyor.

5 Başta lüfer olmak üzere balıklarla ilgili mücadelede bazı kazanımlar elde edildi. Fakat sonrasında gelen 'düzeltme', 'uzatma' ve 'kısıltmalarla' geri adım atılıyor. Örneğin balık boyları, avlanma sınırı getirilerek güç bela birkaç santim uzatılmışken, bir sirkülerle 'balık boyutunun' tarifi değiştirildi. Böylece alınan yol sıfırlandığı gibi, yeni tanımdan dolayı avlanabilir balık boyları daha da küçülmüş oldu. Lüfer için sarıkanat değil, bir küçüküğü defne yaprağının avlanması mümkün

kılandı. Aynı durum misina ağları için de geçerli. Balıklar için tam bir eziyet olan misina ağlar, koptuklarında dibe çöküyor; denizde serseri bir şekilde dolaşarak balıkları hayalet şeklinde avlayarak öldürüyor. Bu ağ tipine önce yasak getirildi, sonra kullanımı iki yıl daha uzatıldı. Daha çok kullanılıp denizde serseri bir şekilde yüzyıllarca dolaşabilen diye mi?

7 Küçük üreticileri koruyan kooperatifler var, fakat onlar da balıkları aynı kanallardan satmak zorunda. Dolayısıyla sesleri son derece cılız çıkıyor.

8 Tüm bunların sonucunda, 25 sene evvel 150 çeşit ekonomik değer taşıyan deniz canlısı varken bugün bu sayı parmakla sayılır hale geldi. Denizdeki balıkların ekmeği olarak nitelendirilen istavritin bile Boğaz ve Marmara'da tükenmekte olduğu bir gerçek.

BALIKÇILARIN CANLARI TEHLİKEDE

9 Dört-beş kuşak denizciler, artık çocuklarını başka işlere yönlendiriyor. Gemilerde, hayatında hiç deniz görmemiş, yüzme bilmeyen, Türkiye'nin bambaşka yerlerinden gelenler çalışıyor. Kuşaktan kuşağa aktarılan deniz bilgisi ve saygısından yoksun oldukları için onları suçlayamayız elbette. Fakat deniz hayatına verdikleri hasar bir yana, tecrübesizliklerinden dolayı, kendi canları da tehlikede.

BORÇ DÖNGÜSÜ KIRILAMIYOR

10 Ülkemizde 18 bine yakın balıkçı olduğu sanılıyor. Çoğunun kazancı asgari ücretin altında, sosyal güvenceleri yok ve deniz tipi yaşam şeklinden dolayı pek çok sağlık sorunu yaşıyorlar. Rekabet edebilmek için işlerini büyütmeye çalışan bu balıkçılar borçlu. Borçlu oldukları da genelde kabınmal ve araçlar.

Şu an sektörden para kazanabilen aileleri herkes yakından tanıyor ve sayıları iki elin parmaklarını geçmiyor. Balıkçılar ekseri onlara borçlu. Soğuk hava depoları da, balık hali de bir anlamda onların elinde. Aracı olarak da kendi tekneleriyle de çalışıyorlar.

Alacaklarıyla malın fiyatını belirleyen, satış ve saklama kanallarına sahip olanlar aynı insanlar. Bu nedenle küçük ve orta ölçekli 15 bin balıkçının temsil edildiği kanalda kısır döngü oluşuyor. Aynı döngü, gözü dönmüş avlanmayı koruküyor. Borcunu ödemeye uğraşan, iki yakasını bir araya getirmeye çalışan denizciler denizi siliş süpürüyor. Balık sayısı artınca fiyatlar düşüyor; balıkçı harcadığı benzin, yaptığı masrafı zor çıkartıyor. Dolayısıyla bu talihsiz döngü asla kırılmıyor.

İri barbutların tutan küçük balıkçı bazen kilosunu 6 liraya satmak zorunda kalıyor. Aynı balık tüketiciye 80 liradan ulaşabiliyor. Araçları inanılmaz bir kar marjı kazanıyor. Sektörde güç sahibi bu kişilerin mücadele etmek isteyenleri açıkça tehdit ettiğini hatta bunu hak saydıklarını Lüfer Kampanyası'nda çok net gördüm.

kullanılması ve el altından kuraldışı satışların engellenmesi şart. Balık borsalarının aktif işlediği birkaç ülkede de hallerde fotoğraf çekmek yasak ancak denetim ve güvenlik sorunları ya da tekelleşme gibi meseleleri yok.

Marifetli Maarif
Takvimi
11 Eylül 2010

- Artık resmen sonbahardayız; kış hazırlıkları başlayabilir.
- Biber ve domates salçası, fesleğenli makarna ve erişte sosları, doğal ketçap yapma zamanı.
- Sonbaharda doya doya yemelik roka, marul, kişniş ekimi için ideal zaman.
- Saksıya ekim için www.refikaninmutfagi.com'u ziyaret edebilirsiniz.

HAFTANIN SÖZÜ
Türkiye nüfusunun tümü olta balıkçısı olsa, bir tek gürün verdiği zararı veremez.
(KULEK REİS)

YÜZME BİLMİYEN DENİZCİLER

6 Şu an balık halinde ciddi denetim eksikliği var. Normalde, tutulan tüm balıkların hale getirilmesi ve barkodlanması şart. Piyasadaki balıkların en iyi ihtimalle yansının kaçak olduğu söyleniyor. Balıkların bir şekilde hale girdikleri, fakat kayıt altına girmeden yollarına devam ettikleri düşünülüyor. Av yasağı olan balıklar için de aynı geçerli gibi. Haldeki balıkların sıhhi koşulları da bir diğer ciddi kofu. Hale girmek ve fotoğraf çekmek nedense mümkün değil. Güvenlik kameraları